

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums par tematu “Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “ES taksonomija, uzņēmumu ilgtspējas informācijas ziņošana, vēlmes ilgtspējas jomā un fiduciārie pienākumi: finansējuma novirzīšana Eiropas zaļā kursa īstenošanai””

(COM(2021) 188 final)

(2021/C 517/11)

Ziņotājs: **Stefan BACK**

Atzinuma pieprasījums	Eiropas Komisija, 31.5.2021.
Juridiskais pamats	Līguma par Eiropas Savienības darbību 304. pants
Atbildīgā specializēta nodaļa	Ekonomikas un monetārās savienības, ekonomiskās un sociālās kohēzijas specializētā nodaļa
Pieņemts specializētās nodaļas sanāksmē	8.9.2021.
Pieņemts plenārsesijā	22.9.2021.
Plenārsesija Nr.	563
Balsojuma rezultāts (par/pret/atturas)	191/1/10

1. Secinājumi un ieteikumi

1.1. EESK atzinīgi vērtē tiesību aktu kopumu un uzsver Komisijas Deleģētās regulas ⁽¹⁾ (turpmāk – “deleģētā regula”) potenciāli būtisko nozīmi skaidra, saskaņota un visaptveroša regulējuma izveidē, lai uzsvērtu zaļākas ekonomikas vērienīgu attīstību bez “sprosta efektiem”, ar tehniskiem kritērijiem, kas skaidri definē zaļos ieguldījumus, kuri tiešā veidā sekmē Eiropas klimata mērķus un uz kuriem var orientēt attiecīgo uzņēmējdarbības nozaru un finanšu nozares praksi.

1.2. EESK uzsver, ka steidzami jāveic efektīvi pasākumi klimata pārmaiņu ierobežošanai un emisiju samazināšanai, kā paredzēts ES Klimata aktā un ņemot vērā Klimata pārmaiņu starpvaldību padomes 6. ziņojumu ⁽²⁾. Tā paša iemesla dēļ ir būtiski izmantot efektīvus, viegli izmantojamus, novatoriskus un produktīvus instrumentus, lai gūtu ātrus un pamanāmus rezultātus. Deleģētās regulas novērtējums būtu jāveic šādā garā.

1.3. EESK atzīst deleģētās regulas izšķirīgi svarīgo nozīmi, jo tā ar skaidriem ilgtspējīgu ieguldījumu kritērijiem nodrošinās pārredzamību, lai palīdzētu tiem, kas vēlas ieguldīt šādos projektos, un tādā veidā gan novērstu “zaļmaldināšanu”, gan arī vairotu izpratni un piesaistītu ieguldījumus ilgtspējīgos projektos. Tādējādi regula var Eiropas Savienībā radīt taisnīgus un pārredzamus vienlīdzīgus konkurences apstākļus zaļajam finansējumam.

1.4. Tāpēc skaidra un precīza deleģētajā regulā noteikto tehnisko kritēriju definīcija, kas atbilst mērķim izveidot mazoglekļa ekonomiku Eiropā, ir pamatnosacījums, lai uzņemtos saprātīgas, reālistiskas un pieņemamas saistības bez zaļmaldināšanas riska. Tā ir liela problēma, ņemot vērā deleģētās regulas būtisko nozīmi taksonomijas ticamības nodrošināšanā, kas ir svarīgs aspekts, lai nodrošinātu šīs būtībā brīvprātīgās sistēmas sekmīgu darbību.

1.5. Tādēļ EESK uzskata, ka ekonomiskajām darbībām un projektiem, kas deleģētajā regulā definēti kā “ilgtspējīgi”, jābūt pievilcīgiem reālās ekonomikas ieguldītājiem, un pieņem, ka investori cer uz to, ka ilgtspējīgs projekts tirgus dalībniekiem būs reāls, sasniedzams, samērā ienesīgs un paredzams. Citiem vārdiem sakot, projektiem jābūt pievilcīgiem, taču tie nedrīkst radīt zaļmaldināšanas risku.

⁽¹⁾ Komisijas Deleģētā regula, ar ko Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2020/852 papildina, ieviešot tehniskās pārbaudes kritērijus, pēc kuriem nosaka, ar kādiem nosacījumiem konkrēta saimnieciskā darbība ir uzskatāma par tādu, kas būtiski sekmē klimata pārmaiņu mazināšanu vai pielāgošanos klimata pārmaiņām, un pēc kuriem nosaka, vai konkrētā saimnieciskā darbība nenodara būtisku kaitējumu kādiem citiem vidiskajiem mērķiem (C(2021) 2800 final).

⁽²⁾ *Climate Change 2021 – The Physical Science Basis*, 2021. gads.

1.6. Kopumā vērienīgi mērķi attiecībā uz klimata pārmaiņu ierobežošanas pasākumiem vai plašas informācijas prasības ar ilgtermiņa nākotnes prognozēm saistībā ar pielāgošanos klimata pārmaiņām var izrādīties sarežģīts un ar lieliem izdevumiem saistīts uzdevums, it īpaši maziem un vidējiem uzņēmumiem (MVU) tirgus ekonomikā. Tas radīja arī jautājumu par pārejas risinājumu plašāku atzīšanu par zaļu ceļu, kas nodrošinātu vienmērīgu pāreju. Tomēr obligāti ir jānovērš “sprosta efekti”.

1.7. EESK atzīmē, ka reālās ekonomikas dalībnieki pauž bažas par deleģētās regulas negatīvo ietekmi uz finansēšanas iespējām un izmaksām. Tāpēc Komiteja uzsver uzraudzības iestāžu veiktas pienācīgas uzraudzības nozīmi, lai novērstu kroplīgo ietekmi uz finanšu tirgiem, it īpaši ņemot vērā taksonomijas kritēriju paplašināšanu, iekļaujot, piemēram, nefinanšu pārskatus un ierosināto ES zaļo obligāciju standartu.

1.8. EESK arī norāda uz risku, ka deleģētajā regulā noteikto taksonomijas kritēriju īstenošana varētu būt saistīta ar pārāk augstām izmaksām. Tāpēc EESK uzskata, ka ir jāizstrādā zaļā apdrošināšana mazajiem un vidējiem uzņēmumiem, lai samazinātu šādu izmaksu risku.

1.9. Deleģētajā regulā tiek noteikti vides standarti, kas bieži vien ir vērienīgāki par ES nozaru tiesību aktiem. Ņemot vērā iepriekš minēto vajadzību nodrošināt skaidrību un pievilcību, tas var radīt neskaidru situāciju, piemēram, finansēšanas problēmas tiem dalībniekiem, kas ievēro augstākos vides standartus saskaņā ar ES nozaru tiesību aktiem. EESK piekrīt, ka ir vajadzīgs tālejošs mērķis, taču praktisku apsvērumu dēļ un pārpratumu novēršanas nolūkā iesaka taksonomijai piemērot 1. līmeņa ES tiesību aktos noteiktos augstākos vides standartus. Turklāt deleģētajā regulā (2. līmeņa tiesību akts), šķiet, ir ietverti daži noteikumi, kas ir nekonsekventi, neskaidri un nav pilnībā novērtēti. Tas, kā arī iepriekš minētie apgalvojumi, it īpaši 1.5.–1.10. punktā, ir iemesls, kāpēc EESK pauž šaubas, vai deleģētā regula tās pašreizējā redakcijā, neraugoties uz tās atzinīgi vērtējamo mērķi, atbilst paredzētajam mērķim. EESK visnotaļ iesaka Komisijai nākt klajā ar priekšlikumiem par ES vides tiesību aktos noteikto standartu paaugstināšanu.

1.10. EESK atzinīgi vērtētu iniciatīvas, kas dotu iespēju uzlabot taksonomijas sistēmu, kā izklāstīts iepriekš, un tādējādi paplašināt tās tvērumu un uzlabot to kā līdzekli ES klimata politikas mērķu atbalstam, efektīvi īstenojot ES vides tiesību aktus, un aicina Komisiju īstenot turpmākas iniciatīvas šajā virzienā. Komiteja atzīmē, ka joprojām nav atrisināts svarīgais jautājums par ES klimatam un videi kaitīgu darbību taksonomiju. Tas būtu steidzami jāizdara.

2. Pamatinformācija

2.1. Eiropas Komisija 2021. gada 21. aprīlī publicēja tiesību aktu kopumu ilgtspējīga finansējuma jomā (turpmāk – tiesību aktu kopums), kurā ir ietverts:

- paziņojums “ES taksonomija, uzņēmumu ilgtspējas informācijas ziņošana, vēlmes ilgtspējas jomā un fiduciārie pienākumi: finansējuma novirzīšana Eiropas zaļā kursa īstenošanai”⁽³⁾,
- deleģētā regula, ar ko papildina divus no sešiem vides aizsardzības mērķiem, kas izklāstīti Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2020/852⁽⁴⁾ (turpmāk – “Taksonomijas regula”) (sk. 10. un 11. pantu), un iekļauj arī tehniskās pārbaudes kritērijus, lai noteiktu nosacījumus, saskaņā ar kuriem konkrēta saimnieciskā darbība ir uzskatāma par būtisku ieguldījumu klimata pārmaiņu mazināšanā (10. pants) un var būtiski veicināt pielāgošanos klimata pārmaiņām (11. pants), kā arī lai precizētu kritērijus, kā noteikt, vai ekonomiskā darbība rada būtisku kaitējumu videi (17. pants). Deleģētā regula tika oficiāli pieņemta 2021. gada 4. jūnijā,
- priekšlikums jaunai Uzņēmumu ilgtspējas informācijas atklāšanas direktīvai,
- grozīti deleģētie akti saskaņā ar Finanšu instrumentu tirgu direktīvu (FITD II) un Apdrošināšanas izplatīšanas direktīvu (AID). Ar tiem tiek noteikts, ka ilgtspējas informācija ir daļa no tās informācijas, kas jāsniedz klientiem pirms ieguldījumu lēmumu pieņemšanas,

⁽³⁾ COM(2021) 188 final.

⁽⁴⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2020/852 (2020. gada 18. jūnijs) par regulējuma izveidi ilgtspējīgu ieguldījumu veicināšanai un ar ko groza Regulu (ES) 2019/2088 (OV L 198, 22.6.2020., 13. lpp.).

— turpmāki grozījumi deleģētajos aktos attiecībā uz fiduciārajiem pienākumiem un deleģētajos aktos par aktīvu pārvaldību, apdrošināšanu, pārpadrošināšanu un ieguldījumiem, lai ilgtspējas riskus iekļautu ieguldījumu vērtībā.

3. Vispārīgas piezīmes

3.1. Paziņojumā norādīts, ka tiesību aktu kopuma mērķis ir veicināt privātos ieguldījumus ilgtspējīgos projektos, nodrošināt liela apmēra finanšu resursus, kas vajadzīgi, lai sasniegtu zaļajā kursā izvirzīto klimatneitralitātes mērķi, un kas papildinās resursus, kuri paredzēti, lai palīdzētu Eiropas ekonomikai atgūties no Covid-19 krīzes.

3.2. Paziņojumā uzsvērts, cik svarīga ir deleģētā regula, kurā tiek noteikti kritēriji, lai definētu zaļās ekonomikas darbības, kas būtiski veicinās zaļā kursa mērķu sasniegšanu.

3.3. EESK atzinīgi vērtē tiesību aktu kopumu un uzsvēr deleģētās regulas potenciāli būtisko nozīmi skaidra, saskaņota un visaptveroša regulējuma izveidē, lai pavērtu iespēju zaļākas ekonomikas vērienīgai attīstībai bez “sprosta efektiem” ar skaidriem un pārredzamiem tehniskiem kritērijiem, kas definē zaļos ieguldījumus, kuri tiešā veidā sekmē Eiropas klimata mērķus un uz kuriem var orientēt attiecīgo uzņēmējdarbības nozaru un finanšu nozares praksi.

3.4. EESK uzsvēr, ka steidzami jāveic efektīvi pasākumi klimata pārmaiņu ierobežošanai un emisiju samazināšanai, kā paredzēts ES Klimata aktā un ņemot vērā Klimata pārmaiņu starpvaldību padomes 6. ziņojumu⁽⁵⁾. Tā paša iemesla dēļ ir būtiski izmantot efektīvus, viegli izmantojamus, novatoriskus un produktīvus instrumentus, lai gūtu ātrus un pamanāmus rezultātus. Deleģētās regulas novērtējums būtu jāveic šādā garā.

3.5. Tāpēc skaidra un precīza deleģētajā regulā noteikto tehnisko kritēriju definīcija, kas atbilst mērķim izveidot mazoglekļa ekonomiku Eiropā, ir pamatnosacījums, lai uzņemtos saprātīgas, reālistiskas un pieņemamas saistības bez zaļmaldināšanas riska. Tā ir liela problēma, ņemot vērā deleģētās regulas būtisko nozīmi taksonomijas ticamības nodrošināšanā, kas ir svarīgs aspekts, lai nodrošinātu šīs būtībā brīvprātīgās sistēmas sekmīgu darbību.

3.6. EESK tomēr atzinīgi vērtē deleģētajā regulā paredzēto mērķi noteikt vienotu ES standartu, kas definē darbības, kuras uzskatāmas par tādām, kas būtiski sekmē klimata pārmaiņu mazināšanu vai pielāgošanos tām. Ar tehnisko kritēriju palīdzību būtu jānodrošina skaidrs zaļo investīciju satvars, lai radītu vienlīdzīgus konkurences apstākļus finanšu tirgos un dotu iespēju izvairīties no “zaļmaldinošiem” projektiem. Viedokļi par pārejas iespēju apjomu un lietderību atšķiras. EESK uzskata, ka, pamatojoties uz tehniskajiem kritērijiem, būtu jānodrošina plašākas iespējas, kā pārejas risinājumus atzīt par vienmērīgas pārejas nodrošināšanas veidu. Obligāti jānovērš “sprosta efekti”.

3.7. EESK pieņem zināšanai paziņojumā pausto, ka deleģētā regula ir jāuztver kā dinamisks dokuments, kas laika gaitā tiks pilnveidots, un tas attiecas gan uz darbības jomu, gan līmeni.

3.8. Tāpēc EESK atzīmē, ka deleģētajai regulai var būt svarīga nozīme to pasākumu pārredzamības nodrošināšanā, kas atbilst noteiktajiem kritērijiem un piesaista investorus, kuri vēlas ieguldīt ilgtspējīgos projektos. Tādējādi tā veido pamatu, lai definētu saimniecisko darbību kā ekoloģiski ilgtspējīgu, kā arī lai piemērotu obligātos noteikumus par pārredzamību un informācijas atklāšanu, kas izklāstīti Taksonomijas regulā. Deleģētajai regulai varētu būt svarīga nozīme centienos vairojot izpratni par ilgtspējīgiem projektiem un piesaistīt tiem ieguldījumus, kā arī novērst zaļmaldināšanu.

3.9. Deleģētā regula tiek raksturota kā pārredzamības rīks, un tā ir daļa no brīvprātīgas sistēmas tādā nozīmē, ka tirgus dalībniekiem nav pienākuma ievērot tajā noteiktos standartus, kā arī ieguldītājiem nav pienākuma ieguldīt saimnieciskajā darbībā vai projektos, kas atbilst minētajiem standartiem.

3.10. Tāpēc, kā jau minēts, saimnieciskajām darbībām un projektiem, kas saskaņā ar deleģēto regulu definēti kā ilgtspējīgi, jābūt skaidriem, lai tie būtu pievilcīgi ieguldītājiem reālajā ekonomikā. Tāpat pamatots ir pieņēmums, ka investori ieguldīs līdzekļus reālos, rentablos un prognozējamos zaļos projektos. Ienesīguma prognozes var atšķirties, un tās bieži būs zemākas situācijās, kurās finansējumu nodrošinās kooperatīvās vai vietējās vai reģionālās bankas, proti 5–6 %, nevis 11–15 %, kā parasti sagaidāms. Lielāks ienesīgums parasti piesaistīs lielas kapitāla plūsmas, turpretī kooperatīvās vai reģionālās bankas parasti izraudzīsies mazāka mēroga projektiem.

⁽⁵⁾ *Climate Change 2021 – The Physical Science Basis, 2021.*

3.11. Ir svarīgi, lai deleģētajā regulā noteiktie kritēriji attiecībā uz saimniecisku darbību vai projektu, kas uzskatāms par ekoloģiski ilgtspējīgu, būtu sasniedzami ar samērīgām izmaksām, ienesīgā un saprātīgi paredzamā veidā vai, citiem vārdiem sakot, komerciāli pievilcīgā veidā. Šajā sakarā tomēr ir svarīgi paturēt prātā, ka mazajiem un vidējiem uzņēmumiem it sevišķi var būt bieži vajadzīgs atbalsts zaļās pārkārtošanās īstenošanai. Tomēr taksonomijai kā tādai būtu jāaprobežojas ar tehniskiem kritērijiem.

3.12. Ja taksonomija neatbilst abos iepriekšējos punktos noteiktajiem kritērijiem, var apšaubīt visa projekta izredzes. Lai īstenotu vēlamās pārmaiņas, brīvprātīgai sistēmai jābūt pievilcīgai.

3.13. Ņemot vērā iepriekš izklāstītos svarīgos apsvērumus, vairāki deleģētās regulas noteikumi šķiet apšaubāmi. Kopumā vērienīgi mērķi attiecībā uz klimata pārmaiņu ierobežošanas pasākumiem vai plašas informācijas prasības ar ilgtermiņa nākotnes prognozēm saistībā ar pielāgošanos klimata pārmaiņām var šķist pārāk grūti izpildāmas, pārāk sarežģītas, dārgas vai nepietiekami ienesīgas tirgus ekonomikā, izņemot nelielu skaitu ļoti lielu dalībnieku un gandrīz neņemot vērā praktisko ietekmi, it īpaši attiecībā uz MVU. Tas nozīmētu, ka tiktu zaudēts nepārprotami vēlamais plašais pielietojums, vienlaikus radot finansiālas grūtības tiem uzņēmumiem, kuri ievēro piemērojamos ES tiesību aktus vides jomā, bet ne deleģēto regulu. Tāpēc EESK uzskata, ka ir jāizstrādā zaļā apdrošināšana mazajiem un vidējiem uzņēmumiem, lai samazinātu šādu izmaksu risku. Daži piemēri tiks sniegti turpmāk sadaļā "Īpašas piezīmes".

3.14. Reālās ekonomikas dalībnieki pauduši bažas par to, ka deleģētajā regulā noteiktie tehniskie kritēriji varētu radīt finansiālas grūtības saistībā ar darbībām, kas neatbilst regulai. EESK piekrīt, ka šāds risks, iespējams, pastāv, ņemot vērā to, ka taksonomijas darbības joma tiek paplašināta, lai to izmantotu par pamatu gan nefinanšu pārskatu sniegšanai saskaņā ar Taksonomijas regulas 8. pantu, gan arī ierosinātajam ES zaļo obligāciju standartam ⁽⁶⁾.

3.15. Tāpēc EESK uzsver, ka ir svarīgi, lai uzraudzības iestādes pārraudzītu deleģētās regulas piemērošanu un lai tādā veidā netiktu pieļauta diskriminējoša ietekme uz kredīta saņemšanas iespējām un kredīta izmaksām tiem uzņēmumiem, kas neatbilst taksonomijas kritērijiem. Pret šiem dalībniekiem, kad tie vēlas piesaistīt nepieciešamos finanšu līdzekļus, joprojām jāizturas taisnīgi.

3.16. Šajā saistībā EESK norāda uz Vācijas Finanšu ministrijas Zinātnieku padomes ekspertu ziņojumu, kas liecina, ka centieni ar finanšu regulējumu virzīt kapitāla plūsmu izmantošanu reālajā ekonomikā ir ļoti sarežģīts process un tāpēc būtu vajadzīgi tālejoši, detalizēti un ļoti pilnīgi tiesību akti un ka šāda taksonomija var radīt lielu sarežģītību un pārmērīgas birokrātiskās izmaksas ⁽⁷⁾.

3.17. Vienīgie obligātie tiesību aktu kopuma elementi, ciktāl tas attiecas uz šo atzinumu, ir Taksonomijas regulas 4. līdz 7. panta noteikumi par pārredzamību un grozītie deleģētie akti, kas attiecas uz finanšu instrumentu tirgiem, apdrošināšanas izplatīšanu un dažādiem fiduciārajiem pienākumiem, lai palielinātu izpratni par iespējām un riskiem, kuri saistīti ar ilgtspējīgiem ieguldījumiem, un nodrošinātu, ka klienti un potenciālie klienti ir pietiekami informēti par šo jautājumu.

3.18. Finanšu tirgus deleģētie akti kopumā šķiet piemēroti paredzētajam mērķim, un tāpēc tie ir piemēroti rīki, lai palielinātu izpratni par ilgtspējīgiem ieguldījumiem un tādējādi pavērtu ceļu tik nepieciešamo resursu novirzīšanai šādiem ieguldījumiem.

3.19. Deleģētajā regulā tiek noteikti vides standarti, kas bieži vien ir vērienīgāki par ES nozaru tiesību aktiem. Ņemot vērā 3.6. punktā minēto vajadzību nodrošināt skaidrību, šāds dubultstandarts var radīt neskaidru situāciju, piemēram, finansēšanas problēmas dalībniekiem, kas ievēro augstākos vides standartus saskaņā ar ES nozaru tiesību aktiem. EESK piekrīt, ka ir vajadzīgs tālejošs mērķis, taču praktisku apsvērumu dēļ un pārpratumu novēršanas nolūkā iesaka taksonomijas vajadzībām piemērot 1. līmeņa ES tiesību aktos noteiktos augstākos vides standartus, lai tā varētu efektīvi izpildīt savu pienākumu nodrošināt finanšu produktu pārredzamību un novērst zaļmaldināšanu. Šo iemeslu, kā arī iepriekš, it īpaši

⁽⁶⁾ Komisijas priekšlikums regulai par ES zaļajām obligācijām (COM(2021) 391 final – 2021/0191 (COD)).

⁽⁷⁾ *Grüne Finanzierung und Grüne Staatsanleihen – Geeignete Instrumente für eine wirksame Umweltpolitik? – Wissenschaftlicher Beirat beim Bundesministerium der Finanzen – Gutachten 02/2021.*

3.6. punktā un 3.13.–3.16. punktā, minēto apgalvojumu dēļ EESK pauž šaubas, vai deleģētā regula (2. līmeņa tiesību akts) tās pašreizējā redakcijā, neraugoties uz tās atzinīgi vērtējamo mērķi, atbilst paredzētajam mērķim⁽⁸⁾. EESK visnotaļ iesaka Komisijai nākt klajā ar priekšlikumiem par ES vides tiesību aktos noteikto standartu paaugstināšanu.

3.20. Labi zināms, ka zaļie finanšu produkti ir pievilcīgi finanšu tirgiem. Tāpēc EESK atzinīgi vērtē taksonomijas pamatmērķi nodrošināt pārredzamību, novērst zaļmaldināšanu un pievērst uzmanību “zaļajiem” finanšu produktiem, tomēr brīdina, ka finanšu tirgos iespējama kaitīga burbuļa ietekme.

3.21. EESK atzinīgi vērtē iniciatīvas, kas uzlabotu taksonomijas sistēmu saskaņā ar iepriekš minēto, lai paplašinātu tās tvērumu un, efektīvi īstenojot ES tiesību aktus vides jomā, uzlabotu to kā nozīmīgu atbalsta līdzekli ES klimata politikas mērķiem, par kuriem panākta vienošanās, un aicina Komisiju īstenot turpmākas iniciatīvas šajā virzienā.

3.22. Komiteja atzīmē, ka joprojām nav atrisināts svarīgais jautājums par ES klimatam un videi kaitīgu darbību taksonomiju. Tas būtu steidzami jāizdara.

4. Īpašas piezīmes

Deleģētā regula

4.1. EESK uzsver atjaunojamo energoresursu būtisko nozīmi pārejā uz ilgtspēju un vērš uzmanību uz nepieciešamību nodrošināt piemērotus pagaidu risinājumus, cita starpā, lai nodrošinātu loģistikas vērtības ķēžu pienācīgu darbību, vienlaikus pievērst uzmanību nepieciešamībai izvairīties no “sprosta efektiem”.

4.2. Deleģētās regulas 1. pielikuma 6.3. punkts nepārprotami nosaka, ka autobusi, kas atbilst izpūtēja nulles emisijas kritērijam, ir klasificējami kā ilgtspējīgi tikai tad, ja tie darbojas pilsētas un piepilsētas satiksmē, savukārt pārējiem autobusu pārvaldījumiem piemēro tā dēvētās pārejas darbības līdz 2025. gada 31. decembrim tikai tad, ja tie atbilst augstākās EURO klases kategorijai (EURO VI). Pretējā gadījumā tiks piemērots izpūtēja nulles emisijas kritērijs, taču saskaņā ar Taksonomijas regulas 19. pantu tiem ir piemērojama tikai pārejas darbība, ko pārskata vismaz reizi trijos gados. Netiek norādīts arī uz Tiro transportlīdzekļu direktīvā noteiktajiem standartiem. Kurš, ņemot vērā situācijas nenoteiktību pēc 2025. gada 31. decembra, uzdrošinātos ieguldīt autobusu uzņēmumā? Visaugstāko vides prasību klasificēšana ES tiesību aktos – EURO VI – kā pārejas darbību šķiet dīvaina un var radīt neskaidrības.

4.2.1. Smagie komerciālie transportlīdzekļi – SKT (N2 un N3 kategorija) kravu autopārvaldījumu pakalpojumos (6.6. sadaļa) – klasificējami kā ilgtspējīgi, ja tie saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2019/1242⁽⁹⁾ 3. panta 11. punktu klasificējami kā bezemisiju transportlīdzekļi, kuru emisijas ir mazākas nekā 1 g CO₂/km, turpretim transportlīdzekļi, kuru masa pārsniedz 7,5 tonnas un kuriem “tehnoloģiski un ekonomiski nav iespējams” sasniegt nulles emisiju, pārejas darbības kontekstā saskaņā ar 3. panta 12. punktu atbilst zemas emisijas standartiem. Viegļajiem komerciālajiem transportlīdzekļiem – VKT, kuru maksimālā pilnā masa nepārsniedz 3,5 tonnas (N1), – piemēro izpūtēja nulles emisiju. Visi pārējie kravu pārvaldījumu pakalpojumi ar autotransportu ir pārejas posma pakalpojumi.

4.2.2. SKT režīms liecina par pragmatisku pieeju, kura būtu biežāk jāpiemēro deleģētajā regulā. Prasība par izpūtēja nulles emisiju attiecībā uz VKT (N1) 6.6. sadaļā šķiet neatbilstīga 6.5. sadaļai par pārvaldījumiem ar motocikliem, automobiļiem un VKT, kur bez acīmredzama iemesla piemēro saudzīgākus noteikumus.

4.2.3. Kopumā dažāda attieksme pret autotransporta līdzekļiem dažādās darbībās šķiet nekoncekventa un neskaidra, jo netiek izskaidrota ļoti atšķirīgā pieeja dažādos kontekstos.

⁽⁸⁾ Sustainable finance – Eine kritische Würdigung der deutschen und europäischen Vorhaben – IKH München und Oberbayern, Leibnitz – Institut für Wirtschaftsforschung an der Universität München e.V. 2020.

⁽⁹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2019/1242 (2019. gada 20. jūnijs) par CO₂ emisiju standartu noteikšanu jauniem lielas noslodzes transportlīdzekļiem un ar kuru groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 595/2009 un (ES) 2018/956 un Padomes Direktīvu 96/53/EK (OV L 198, 25.7.2019., 202. lpp.).

4.3. Atkārtots noteikums 1. pielikuma 6. sadaļā (Transports) izslēdz transportlīdzekļus vai kuģus, kas paredzēti fosilā kurināmā pārvadāšanai, jo nevajadzētu veicināt piekļuvi šādai degvielai. Tomēr saskaņā ar 35. apsvērumu var novērtēt šīs prasības "izmantojamību". Ir visnotaļ apšaubāmi iekļaut prasību, ja pastāv šaubas par tās lietderību. Turklāt šī prasība nav skaidra. Transportlīdzeklis bieži vien var pārvadāt gan fosilās, gan alternatīvās degvielas. Nav skaidrs, vai prasība attiecas uz automobiļa vai kuģa konstrukciju vai izmantošanu, tāpēc nav skaidra ne interpretācija, ne ietekme.

4.4. Kā piemērus var minēt 1. pielikuma 1.1., 1.2. un 1.3. punkta noteikumus par klimata ieguvumu analīzi, kas papildina, piemēram, apmežošanas plānus, mežu atjaunošanas plānus un mežu apsaimniekošanas plānus un kas attiecas uz nelielām saimniecībām, kuru platība ir 13 hektāri. Prasības šķiet diezgan sarežģītas, un norāde uz ANO Pārtikas un lauksaimniecības organizācijas nodrošināto tiešsaistes rīku pieejamību, visticamāk, būs mazs mierinājums nelielajām saimniecībām un liecina par neizdevīgo situāciju, ko mazākiem uzņēmumiem rada deleģētajā regulā izmantotā lejupējā pieeja.

4.5. Protams, mežu, tostarp oglekļa piesaistītāju, saglabāšana ir būtisks ES vides politikas elements, taču jānodrošina, lai administratīvie pienākumi arī turpmāk ir samērīgi ar attiecīgo resursu apjomu. Principi, ko piemēro Mežu uzraudzības padome, ir skaidru un saprātīgu meža izmantošanas un apsaimniekošanas principu piemērs⁽¹⁰⁾.

4.6. Runājot par pielāgošanos klimata pārmaiņām, var norādīt uz 2. pielikuma 1.3. punkta noteikumiem par mežu apsaimniekošanu un 6.3. punkta noteikumiem par pilsētas, piepilsētas un starppilsētu pasažieru pārvadājumiem; minētajos noteikumos ir paredzēts analizēt, kā lielas investīcijas, kuru ilgums ir no 10 līdz 30 gadiem, ietekmē klimata pārmaiņas.

4.7. Paziņojumā sniegtais apgalvojums, ka taksonomijā netiek atzītas darbības, kas uzlabo pašreizējo vidiskā snieguma līmeni, bet nerasniedz būtiska devuma līmeni, ir pretrunā ar Taksonomijas regulas 10. panta 2. punktu. Tāpēc, kā jau ierosināts, biežāk būtu jāparedz pārejas risinājumi.

Briselē, 2021. gada 22. septembrī

*Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētāja
Christa SCHWENG*

⁽¹⁰⁾ www.fsc.org